

על השחיטה

עודד ניב (נימקובסקי)

ב”

וא, הולכים לשוחט”, אמרה לי אימא באחד הימים של ערב חג. אימי המנוחה לא הראתה מעולם סימנים כלשהם לאכזריות או סדיון לשמו, רחמנא לצילן. אישה טובת כוונות וחומלת הייתה, וכך אזכור אותה תמיד. לבד, אולי, מהאמבטיות שנהגה להטביל אותי בתוכן בילדותי. בכל פעם, כשהתחיל טקס הטבילה, הייתי בדרך כלל מזנק מהאמבטיה מלאת המים החמים בזעקות שבר: “איי! שורף!” ואימי בתגובה: “אבל המים לא חמים בכלל!” ודוחפת אותי שוב ושוב למים המבעבעים. אני גם זוכר את הקרפיונים המפרפרים שאימי נהגה להנחית על ראשיהם מהלומות מערוך קצובות לפני שהפכו לגעפילטע פיש נפלא בטעמו. אבל מכאן, לשייך אפיזודות כאלה לסדיון – תהיה הגזמה פרועה, לא מתאימה ולא הוגנת כלפי אימי, מנוחתה עדין, שבסך הכול עשתה מה שנשים רבות בדורה נהגו לעשות.

אין לי מושג עד היום, מדוע בחרה אימי לקחת אותי, ילד רגיש בשחר ימיו, לולן, שהוא גם השוחט (אולי לא מצאה בייבי סיטר?). בשנות ה-50, אם רצית עוף טרי באמת, היית שם פעמיך ללולנים-שוחטים, היית בוחר מתוך הלול שבחצרם תרנגולת עבת בשר כלבבך, והשוחט היה עושה מה שעושה, מורט את הנוצות, שומר גם את כפות הרגליים והכרובות בשביל המרק והרגל הקרושה, כורך את הכול בנייר עיתון, והיית חוזר הביתה שמח וטוב לב.

וכך עשתה אימי, כאמור, באותו יום מר ונמהר. כבר מחוץ לבית השוחט, שגר בשכונה נידחת (שהרי בשכונה מיוחסת מי היה מוכן לסבול שכנות שכזו) שמעתי את קרקור התרנגולות הנדונות לתנור ולסיר המרק. החצר רחבת הידיים הייתה מוקפת לולים-לולים ובתוכם תרנגולות-תרנגולות בצפיפות נוראה. נוכחותם של השוחט, אמי ואנוכי הקטן כמו הגבירה את הפאניקה בקהילה התרנגולית, גרמה לעופות להיתקל אלו באלו, לנפנף בכנפיהן חסרות התועלת ולקרקר בקולי קולות, או כך לפחות זה נראה לי.

“מה בשבילך?” נהם השוחט מתחת לשפמו, זקנו מטולא בשרידי נוצות, והוא מהדק את סינרו מוכתם הדם. אימי בחרה לה תרנגולת נחמדת מהלול ההומה, השוחט

החדיר ידו אל הלול, והתרנגולת ניסתה לשווא להימלט. הוא אחז בכנפיה, ושלף אותה החוצה. הוא הציג את העוף המפרפר אל מול עיניה הבוחנות של אימי המנוסה. היא בחנה אותה מכל צדדיה, והנידה בראשה לאות הן, כמו הייתה אחראית לטקס הוצאה להורג דמיוני. דינה של התרנגולת נחרץ סופית. נס לא קרה לה. השוחט קרב את העוף המפרפר, שהבין גם בשכלו הדל, שחנינה כבר לא תהיה, וניסה להיחלץ בכל כוחו מלפיתתו של השוחט, תוך קרקור משווע, אבל ללא הצלחה יתרה. זה שלף מכיסו סכין (היום אני יודע שהוא מכונה ‘חלף’), ושמה בין שיניו כאיש קומנדו. ביד אחת קיפל את כנפי העוף כדי להפסיק את הפרפור, וגם אחז בכרובות, כופף את הצוואר אחורנית ובאבחת בזק שיסף בידו השנייה את קנה הנשימה שלו, כדי שהדם יפרוץ החוצה, כדת וכדין, שהרי כך כתוב בדיני ההלכה המקודשת. אחר כך הניח את העוף המת-חי על הקרקע, כמחווה אחרון של חסד, להעניק לו עוד שניות אחדות של רסיסי חיים. התרנגולת החלה לרוץ מסביב לחצר בשארית כוחותיה, אחיותיה זועקות-מקרקרות מכל קצווי הלולים שמסביב, מעין ברכת שלום, אולי “קדיש” של תרנגולות. המסכנה צנחה לבסוף... ודווקא למרגלותי, ילד בן 6, שנתקף בהלם.

לימים ניסיתי ללמד סנגוריה על האירוע הטראומטי ולנסות לתת לו הסבר רצינאלי, אנתרופולוגי, דתי. ככל שהחכמתי והתנסיתי בחיים – שהרי גם בחו”ל ראיתי במסעדות למאכליים לקוחות ניגשים אל אקווריום רוגש, בוחרים מתוכו לובסטר אדמדם לפי גודל ומשקל, שאחרי זמן לא רב היה מוגש להם לצלחת בתוספת צבת מאיים לריסוק שריונו – מענה משכנע לא מצאתי.

היה צפוי שאיהפך לצמחוני, ובכן – לא, אני דווקא אוהב עוף צלוי או אפוי, ועל מרק עוף אני משתגע. אני גם מחבב את טעמם הערב של הלובסטרים. לעומת זאת, עד היום אני מפחד פחד מוות מסכנים שלופות, מכל המינים ומכל הסוגים. אני גם מתגלח בדחילו ורחימו ובוזהירות אין קץ. הפסיכולוג אומר לי שזה בסדר, ואני לא צריך לדאוג, ושלנוכח המצב זה אפילו סביר מאוד.